

Romeo a Julie

William Shakespeare (1564 - 1616)

Zařazení autora do uměleckého směru

- Představitel renesance, žil na přelomu 16. a 17. století
 - Renesance
 - o =znovuzrození (antiky), obrození
 - o 14. – 16. století
 - o Zrod v Itálii, pak se šířila dál do celé Evropy
 - o Mnoho přírodních a astronomických objevů (Koperník, Galilei)
 - o Do popředí jde měšťanstvo, důvěra v lidský rozum a vědu – zjištění, že církev nemá vždy pravdu
 - o Objev knihtisku (Gutenberg) -> rychlejší šíření knih
 - o Inspirací je antická kultura
 - o Výtvarníci Michelangelo Buonarrotti (Socha Davida), Leonardo da Vinci (Mona Lisa)
 - o V době renesance začíná doba reformace, dochází k náboženským válkám a vzniku nových církví
 - o Jedna ze složek je humanismus = vyzdvihuje všestranně rozvinutého člověka po stránce tělesné a duchovní, tento názor je v rozporu s církví

Jeho život:

- 1564 – 1616
- Anglický dramatik a spisovatel
- Syn rukavičkáře, vystudoval gymnázium, v 18 se oženil s Annou Hathawayovou
- Měli 3 děti, nejdřív dceru, pak dvojčata (syn Hamnet v 11 letech zemřel)
- Po křtu dvojčat se v období 1585 až 1592 vytratil, období označováno jako „ztracená léta“
- Byl členem divadelní společnosti Služebníci lorda komořího, kde působil jako herec a dramatik
- Stal se spolumasítem londýnského divadla Globe Theatre, které pak vyhořelo

Jeho tvorba:

- Psal tragédie, komedie, tragikomedie (romance), historické hry a sonety
- Celkově napsal 39 divadelních her, 154 sonetů a 2 dlouhé epické básně
- Proslavil se zejména díky dramatům
 - o Nesou renesanční prvky
 - o Nedodrжуje jednotu místa, času a děje
 - o Typický je tzv. Blankvers = nerýmovaný verš, který se skládá z 5 jambických stop
 - o Ženské hrdinky mají svůj názor a nebojí se odporovat mužům

- 1. období (1591-1600)
 - Psal komedie, kde vítězí láska a spravedlnost a nemalou roli hrají ženy, které vynikají čestností a spravedlností
 - Zkročení zlé ženy, Sen noci svatojánské, Mnoho povyků pro nic, Večer tříkrálový
 - Tragédie: **Romeo a Julie**
 - Historické hry: **Richard III.**
 - 2. období (1601-1608)
 - Přichází zklamání a rozčarování nad vývojem společnosti, v jeho tvorbě se začíná objevovat pesimismus a Shakespeare píše především tragédie
 - **Hamlet, Othello**
 - 3. období (1609 - smrt)
 - Smiřuje se se životem a píše hry, které mají charakter tzv. romance (=hra obsahující jak prvky komedie, tak tragédie)
 - **Bouře**, Zimní pohádka, Jindřich VIII
- Jeho sonety jsou naplněny milostnými a přátelskými city
 - Psával je formou tzv. anglického sonetu, tj. podle rýmovaného schématu ABABCDCEFEFGG nebo ABBACDDCEFFEGG
 - Tzv. Shakespearovské drama
 - Využívá chór – sbor komentující děj, prolog -> posouvání děje
 - Zaměřuje se na pozemský život, ne na náboženská témata
 - Tragika vyplývá z konfliktu a nepříznivých podmínek
 - Jeho postavy mají kladné i záporné vlastnosti -> uvěřitelnost

VLIVY NA JEHO TVORBU:

- Smrt syna v 11 letech – pesimismus a tragičnost
- Publius Ovidius Naso – čerpání z Antiky
- Italská commedia dell'arte

Podobní autoři:

- Geoffrey Chaucer – Cantenburské povídky
- Dante Alighieri – Božská komedie
- Francesco Petrarca – Sonety Lauře
- Giovanni Boccaccio – Dekameron
- Francois Villon – Malá testament, Velký testament
- Miguel de Carvantes – Důmyslný rytíř Don Quijote de la Mancha

Rozbor díla Romeo a Julie

Literární druh

- drama

Literární žánr

- tragédie

Rok vydání

- 1595

Téma

- Zakázaná láska
- Osud dvou milenců
- Boj o lásku
- Rodová nenávist mezi Monteky a Kapulety

Motiv

- Láska, smrt, nenávist, vražda, pomsta, intriky, jed, dýka, ples, smíření

Časoprostor

- Italské město Verona, vyhnanství v Padavě
- Druhá polovina 16. století

Kompozice

- Chronologická
- Prolog a 5 dějství
- Hře předchází chorus, který nás uvádí do děje
 - o Expozice = vztah mezi rodem Kapuletů a Monteků
 - o Kolize = zamilování Romea a Julie
 - o Krize = zabití Tybalta, vyhoštění Romea
 - o Katastrofa = sebevražda Romea a následně Julie
 - o Závěr = smíření obou rodů

Jazykové prostředky

- Dialogy a monology

Hlavní myšlenka

- Poukázání na sílu lásky dvou mladých lidí, mezi které se postaví intriky
- Tragické důsledky sporů dvou rodů
- Láska si vždy najde cestu a překoná všechny překážky

Vysvětlení názvu díla:

- Jména dvou hlavních postav

Charakteristika postav

- Romeo
 - o mladá, divoký, milý, zamilován do Julie, z rodu Monteků, odvážný, oddaný, nebojí se obětovat život kvůli lásce k Julii, přelétavý (Rosalína x Julie)
- Julie
 - o mladá dívka z rodu Kapuletů, poslušná, odvážná, má chůvu, romanticky založená, naivní, miluje Romea a je ochotná pro něj položit život, má tvrdé rodiče, poněkud zbrklá, nechce si vzít Parida
- Kapulet
 - o otec Julie, v domě vládne tvrdou rukou, chce, aby ho Julie jako správná dcera ve všem na slovo poslouchala, pokud ne, je schopen se hodně rozzuřit a dceru vykázat z domu
- Kapuletová
 - o matka Julie, chová se ke své dceři chladně
- Tybalt
 - o bratranec Julie, libuje si v bitkách mezi Kapulety a Monteky, zabije Merkucia, je zabit Romeem
- Merkucio a Benvolio
 - o dobří přátelé Romea
- Chůva
 - o opatruje a vychovává Julii, má ji ráda jako svou dceru
- Otec Vavřinec
 - o františkánský mnich, dobrák, stojí za oběma milenci, snaží se jim pomoci a hledá řešení
- Paris
 - o mladý, milý a upřímný šlechtic

Zařazení díla do kontextu autorovy tvorby

- dílo je poslední hrou, kterou napsal v tzv. optimistickém období, hra je jakýsi předvoj pro období pesimistické
- v tomto období psal hlavně spíše komedie, současně pracoval na jeho možná nejslavnější komedii Zkrocení zlé ženy

Vlivy na dané dílo:

- Odvěké příběhy tragické lásky dvou milenců – stará řecká tragédie Phramus a Thisbé nebo epická báseň Tragický příběh o Romeusovi a Juliettě napsaná mnichem Bondelle

Dobové vnímání díla:

- Nejhranější Shakespearova hra, i za jeho života velice populární

Aktuálnost tématu a zpracování díla:

- Téma je aktuální v jakékoliv době (stále díky novým, modernějším zpracování)

Inspirace jeho dílem:

- Nespočetně krát zfilmováno ve všech zemích v mnoha jazycích
- Český autor Jan Otčenášek napsal dílo Romeo, Julie a tma, kde je dílo vsazeno do období okupace Československa za 2. světové války
- Karel Hynek Mácha a jeho báseň Máj má stejnou formu veršů – blankvers

Nastínění děje:

- Děj se odehrává v severní Itálii, ve městě Veroně. Zde žily dva znepřátelené rody – Kapuletové, kteří měli třináctiletou dceru Julii, a Montekové, kteří měli syna Romea. Jednoho dne sluhové obou rodů vyvolají další rozepři. Vévoda veronský jim kvůli tomu uloží ultimátum. Ještě jedna rozepře a zaplatí smrtí. Kapuletovi plánují zasnuby své dcery s mladým šlechticem Parisem. Romeo je nešťastně zamilován do Rosalie, a proto ho pro rozptýlení vezmou jeho přátelé na ples Kapuletů. Zde spatří Julii a okamžitě se do sebe oba zamilují. Během noci se rozhodnou, že se vezmou, a tak jsou bratrem Vavřincem tajně oddáni. Druhý den dojde k další rozepři, kde Tybalt zabije Merkucia, Romeova přítele. Později Tybalt vyprovokuje k boji i Romea, ten pomstí smrt svého přítele a Tybalt zabije. Romeo musí odejít z Verony, protože porušil dohodu s vévodou. Mezitím se plánuje svatba Julie a Parise. Julie však miluje Romea, nechce si Parise vzít, proto jde pro pomoc za Vavřincem. Ten jí dá nápoj, který Julii uspí a po jehož požití bude dva dny vypadat jako mrtvá. V den svatby s Parisem vypije Julie lektvar. Vypadá jako mrtvá, Kapuletové i Paris truchlí a pohřbí ji v rodinné hrobce. Vavřinec na nic nečeká a posílá ihned zprávu Romeovi. Než však sluha stačí zprávu vyřídit, dozví se Romeo o Juliině smrti od sluhy Baltazara, který neví nic o tajném plánu. Romeo okamžitě jede k hrobce Kapuletů, kde se setká s Parisem, kterého tam po hádce zabije. Když Romeo spatří v hrobce mrtvou Julii, touží zemřít po jejím boku. Tak vypije velmi silný jed a umírá. V té chvíli se probouzí Julie, a jak spatří mrtvého Romea, probodne se jeho dýkou. Když k hrobce přijdou Kapuletové a Montek, jehož žena zemřela, když se dozvěděla o smrti syna, začne jim Vavřinec vysvětlovat celý příběh. Oba rody si uvědomují, že kvůli svým sporům přišly o své děti a tak si nad jejich mrtvými těly podají ruce, čímž mezi nimi opět zavládne mír.